

Het innovatielaboratorium EcclesiaLab van Louvain-la-Neuve verzoent academisch onderzoek met praktische theologie. © UCL

“Nood aan transformatie is duidelijk”

Het EcclesiaLab (UCLouvain) is volgens medeoprichter Michel Rebours in de eerste plaats een universitair laboratorium voor praktische theologie met de status van onderzoeksgroep. “Het laboratorium staat ten dienste van innovatie en kerkelijke transformatie.”

□ [Jens Van Rompaey](#)

□ ma 27 Jul. 2026

Samen met professor theologie Arnaud Join-Lambert zette coach en theoloog Michel Rebours in 2022 het EcclesiaLab op om vernieuwers in de Kerk te ondersteunen, voornamelijk door hen te verzamelen rond transformatieve projecten. Een andere taak, nauw daarmee verbonden, is hun de nodige afstand te bieden voor theologische reflectie. Dat houdt in dat het EcclesiaLab pastorale werkers zelf ontwikkelde instrumenten aanreikt voor innovatie. Het fungeert ook als katalysator op cruciale momenten in zulke verbeteringsprojecten. Drie werkwoorden definiëren volgens Rebours de assen van het lab: begrijpen,

Redenen

“De Kerk voelt de nood aan verandering heel sterk”, zegt Rebours. “Zowel om negatieve als om positieve redenen. Vooreerst is er de morele noodzaak van een structurele hervorming na de misbruikschandalen. Bovendien is er de drastische daling van het aantal priesters. Daarbij komt een parochiesysteem dat op zijn laatste benen loopt en dat al te vaak tot uitputting van de pastorale werkers leidt.”

"De positieve redenen voor verandering zijn evenwel even sterk. Ze kaderen in de door paus Franciscus gestimuleerde dynamiek van synodaliteit. Maar er is ook de discussie over het noodzakelijke evenwicht tussen de taken van leken en geestelijken, in de geest van Vaticanum II. Reken daarbij de spirituele noodzaak om de inzet van mensen en middelen in de missie van de Kerk voortdurend aan te passen aan de realiteit van de tijd. Dan wordt de nood aan transformatie nog duidelijker. We bevinden ons in een tijdperk met een ingrijpende paradigmaverschuiving en een duizelingwekkende versnelling van allerlei maatschappelijke omwentelingen."

Ondanks de urgentie van een ingrijpende transformatie stelt Rebours vast dat het besef van deze uitdagingen traag op gang komt in de Kerk. "Er zijn grote belemmeringen tegen verandering. Er heerst een soort machteloosheid, zowel om de complexiteit van de situatie te doorgronden, als om de noodzakelijke maatregelen vastberaden en volhardend door te voeren. Nog fundamenteeler is het grote verschil tussen de werking van de kerkelijke instellingen en de praktijk van verandering en begeleiding in de seculiere wereld. EcclesiaLab constateert ook een kloof tussen vier nauw verbonden dimensies: de pastoraal, de theologische reflectie, de principes van het geestelijk leven en de principes van menselijke en organisatorische ontwikkeling. Ons lab wil bruggen slaan tussen die dimensies."

Gevangen

Ondanks de inertie van de Kerk schat Rebours haar toekomst niet somber in. "Onder leiding van de Heilige Geest kan de toekomst van de Kerk alleen maar positief zijn. God maakt alles goed. De Kerk heeft moeite zich te bevrijden van kerkelijke modellen die, hoewel vruchtbaar in hun tijd, niet meer aansluiten bij de hedendaagse realiteit en nog minder geschikt zijn voor de uitdagingen van morgen. Haar werking blijft grotendeels gevangen in structuren uit het verleden die het huidige parochiemodel hebben gevormd. We kunnen ons daarom terecht afvragen of we de Heilige Geest werkelijk de gunstigste omstandigheden bieden om de Kerk te vernieuwen. Wat dat betreft ben ik minder optimistisch. Er zijn radicale beslissingen nodig, ingrijpende structurele veranderingen en tegelijk een diepgaande spirituele vernieuwing. En daar zijn we echt nog heel ver van verwijderd. In het huidige tempo zullen onze inspanningen zowel van geringe omvang zijn in verhouding tot de uitdagingen als waarschijnlijk al achterhaald wanneer ze tot structurele hervormingen leiden."

Leed

"Die passiviteit of extreme traagheid heeft ernstige gevolgen voor de pastorale werkers zelf en voor hen die zij begeleiden. Bij velen heerst zoveel onuitgesproken en ongeleid leed! Gelukkig vinden in elk systeem veranderingen plaats in de marge en zijn er tal van initiatieven – of wordt ernaar gezocht – die innoveren met trouw aan het evangelie en de levende traditie van de Kerk."

"Bieden we de Heilige Geest de gunstigste omstandigheden om de Kerk te vernieuwen?"

"Al blijft het nodig dat de kerkelijke instellingen in staat zijn die te herkennen, te begeleiden en in hun eigen dynamiek te integreren (zonder ze te accapareren)."

Synodaliteit

In 2025 startte het EcclesiaLab het synodale project SPIRIT (*Synodal Practices Indicators for Renewal, Implementation and Transformation of Synodaliteit van Praktijken: Indicatoren voor Renovatie, Implementatie en Transformatie*). "De implementatie van de Synode over Synodaliteit (2025-2028) stelt de katholieke Kerk voor een grote theologische en pastorale uitdaging: leren evalueren. Niet vanuit een managementlogica, maar vanuit een authentiek evangelisch perspectief. Evaluatie is een existentiële noodzaak – zoals de schandalen en crisissen in de Kerk voldoende aantonen – opdat de Kerk op geloofwaardige wijze kan getuigen. Het algemene doel is dan ook om een methode te ontwikkelen voor de evaluatie van de synodaliteit van kerkelijke praktijken. Die methode moet zowel rigoureuus als respectvol zijn ten opzichte van de theologische eigenheid van de Kerk. EcclesiaLab ontwikkelt dat instrument met experts van over de hele wereld. Na de academische fase start een testfase in de pastorale praktijk, ook in België, in samenwerking met het nationale synodale team. We hopen dat onze methode na de zomer algemeen beschikbaar zal zijn."

Verbetering

Rebours droomt van een Kerk "die nieuwe initiatieven weet te stimuleren en begeleiden, die zich door deze initiatieven laat transformeren en ze tegelijk integreert in de kerkelijke eenheid. Een Kerk die leeft volgens criteria die we met een frisse blik moeten herontdekken, die de theoloog Yves Congar aanreikt om onderscheid te maken tussen 'ware en valse hervorming in de Kerk'. Ik droom van een Kerk die zich

ervan bewust wordt dat zij haar pastorale werkers slecht behandelt en zich de middelen verschaft om oprecht voor hen én haar missie zorg te dragen. De Kerk moet leven wat zij predikt in een dynamiek van voortdurende verbetering.

www.ecclesialab.org

Bio

Michel Rebours is opgeleid in zowel coaching als theologie en engageert zich kerkelijk en professioneel ten dienste van mensen en organisaties. Hij heeft zich toegespitst op hr, opleiding en begeleiding bij veranderingen, zowel in bedrijven als in de verenigings- en sociale sector. Hij zet projecten op die verschillende expertises samenbrengen, zoals de *Groupe de Fontenelle*, die sinds 2010 een kruisbestuiving faciliteert tussen psychotherapie, coaching en spirituele begeleiding. Sinds 2022 is hij actief met het EcclesiaLab.